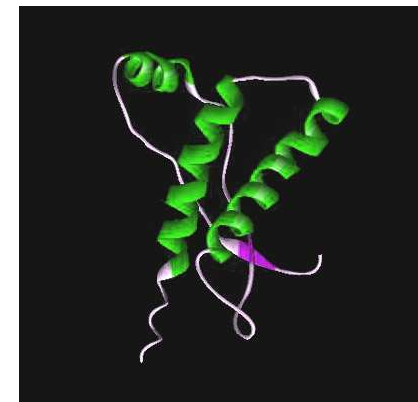

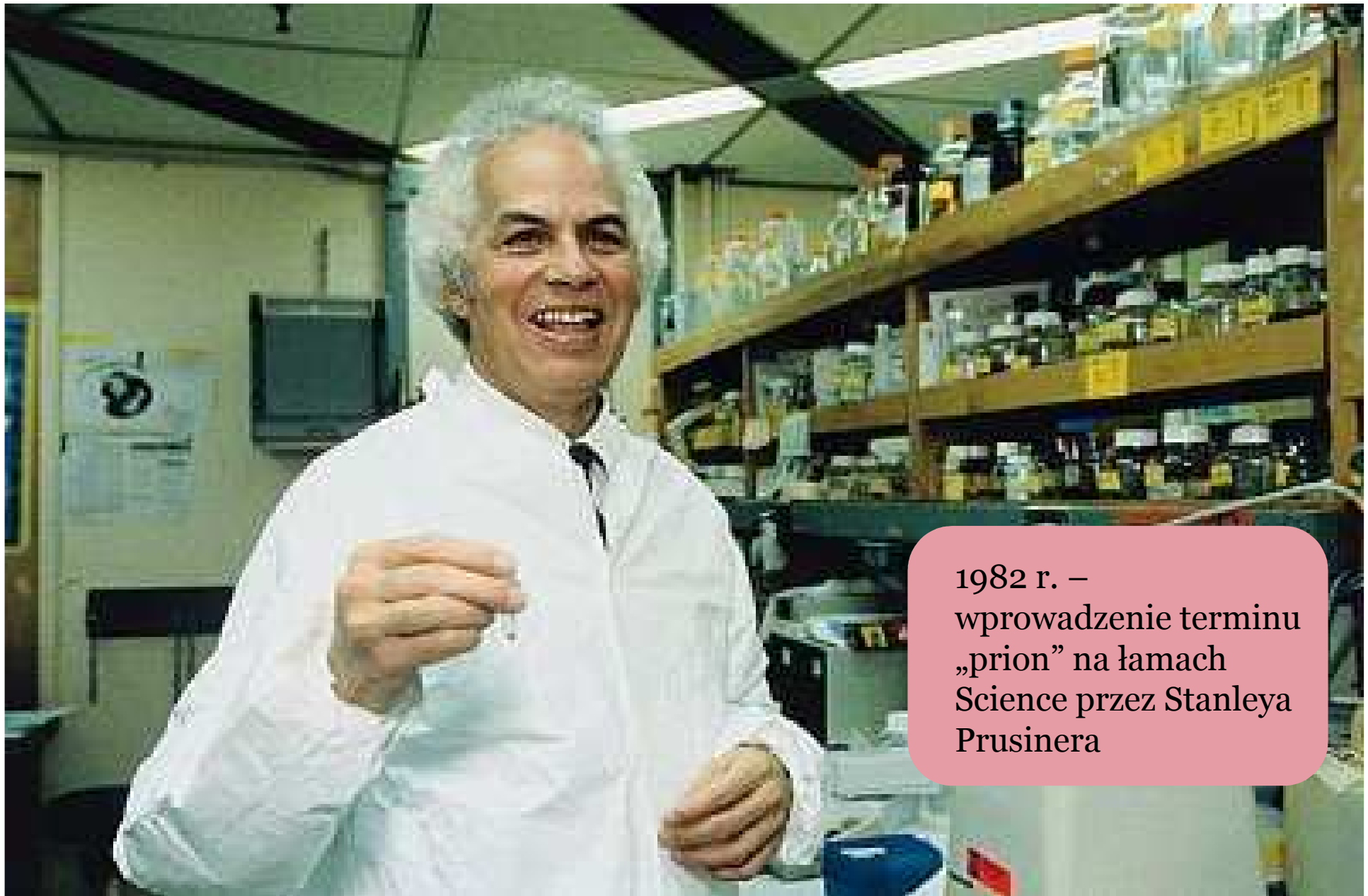
PRIONY

Co to jest prion?

Priony- infekcyjne białka, występujące powszechnie w każdym organizmie

- Białko prionowe PrP
- Ulegają degradacji przez enzymy- proteazy

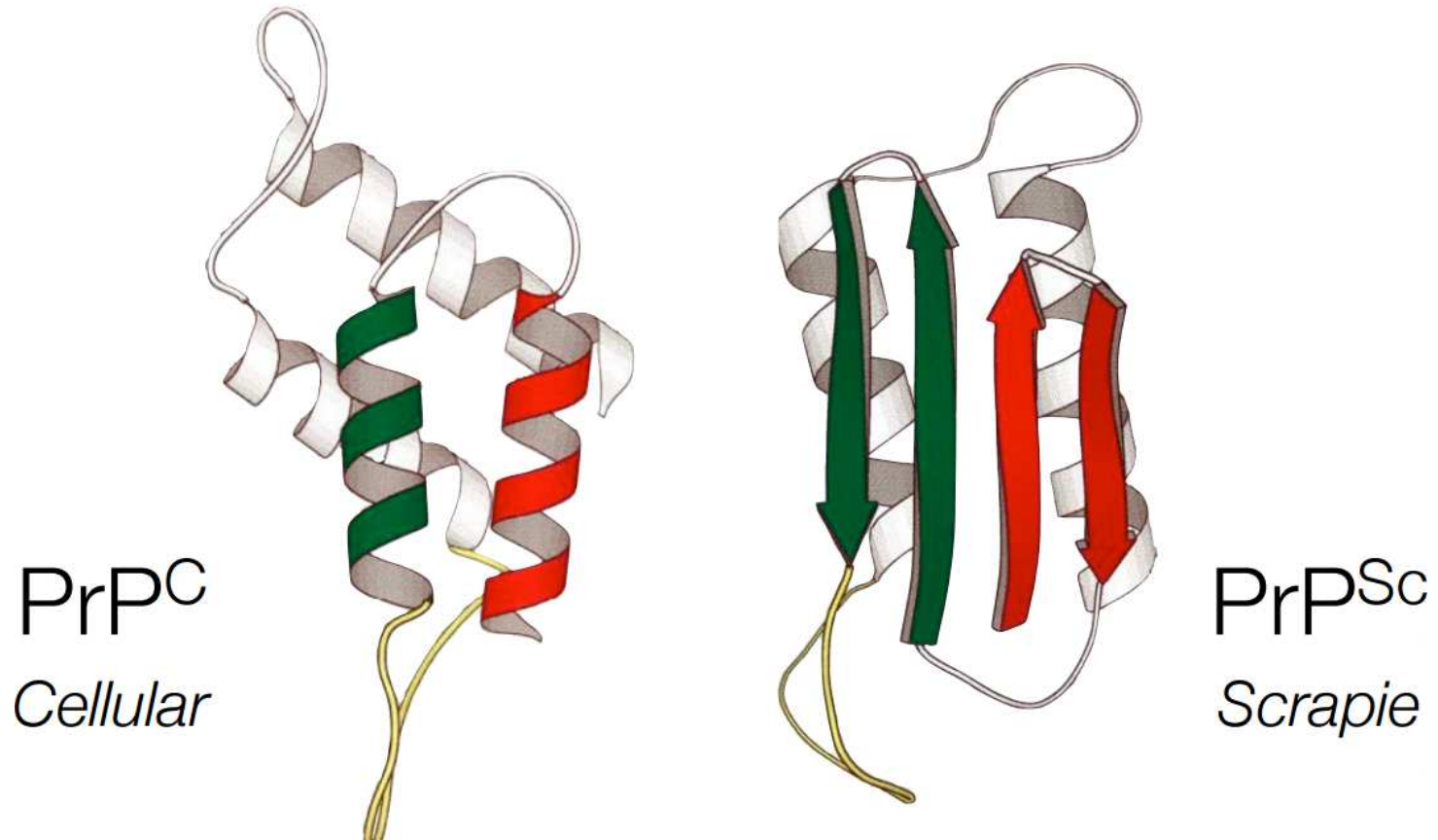

1982 r. –
wprowadzenie terminu
„prion” na łamach
Science przez Stanleya
Prusinera

Budowa prionu

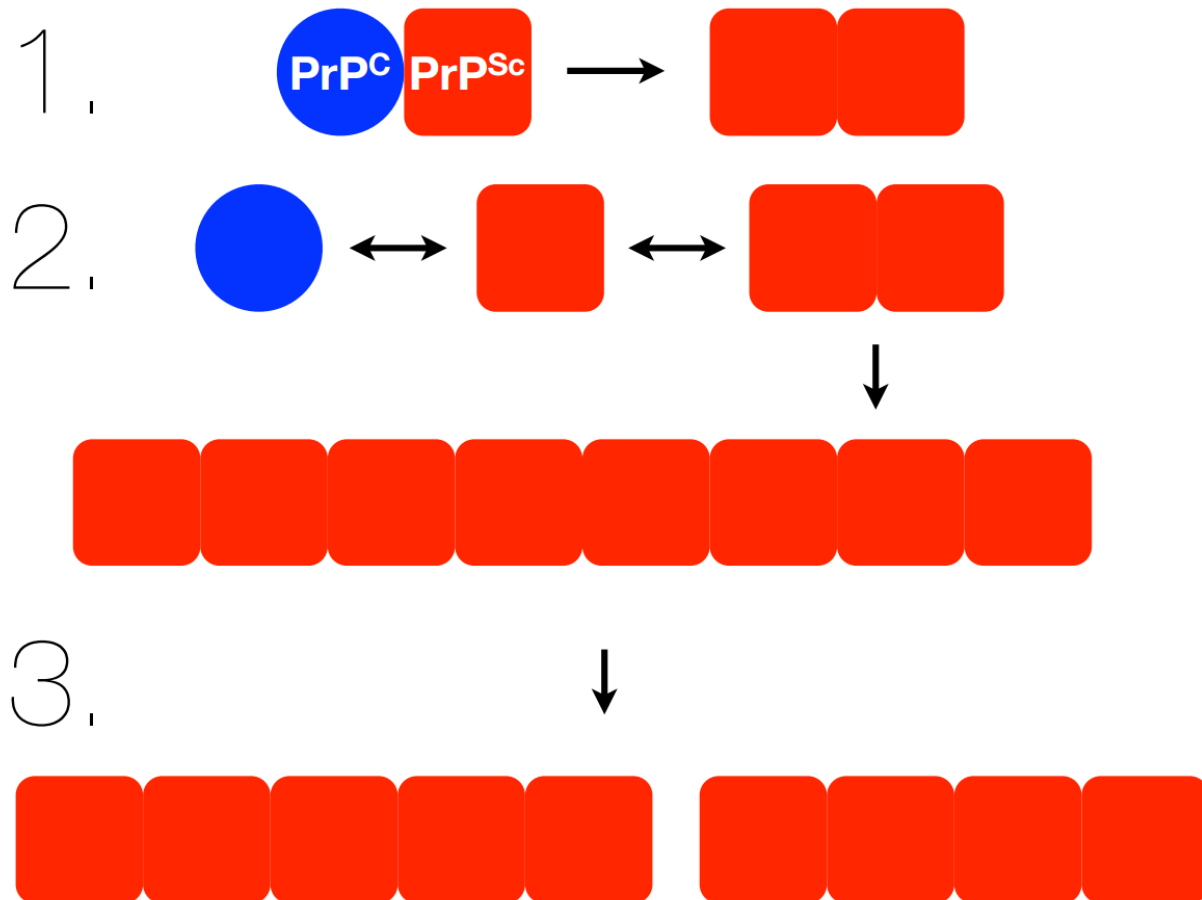
Prion protein: PrP

Porównanie postaci białka prionowego

Cechy białka	PRP c	PRP Sc
Rozpuszczalne w środowisku wodnym	tak	nie
Podatne na trawienie proteazami	tak	nie
Dominująca struktura	a-heliks	b-kratka

Charakterystyka białka prionowego

Sposoby zakażenia się białkiem prionowym:

1. spontaniczna zmiana konformacji z PrP^C do PrP^{Sc} (sporadyczna, samoistna choroba prionowa)
2. Przedostanie się do organizmu prionu z zewnątrz (nabyta, przepasażowana choroba prionowa)
3. mutacją genu *Prnp* (dziedziczna, rodzinna choroba prionowa)

Choroby wywoływane przez priony:

Choroby występujące u ludzi

- Kuru
- Zespół Gerstmann-
Strausslera-Scheinkera (GSS)
- Choroba Creutzfeldta-Jakoba
- Śmiertelna rodzinna
bezsenność

Choroby występujące u zwierząt

- Choroba szalonych krów (BSE)
- Scrapie (owce, kozy, muflony)
- Przewlekła choroba
wyniszczająca jelenie i łosie
(USA)
- Pasażowalna encefalopatia
nerek
- Encefalopatia gąbczasta kotów

Choroba Creutzfeldta-Jakoba

- Gąbczaste zwyrodnienie mózgu

Samoistna
(sporadyczna)
sCJD

Rodzinna
fCJD

Nabyta
(nowy wariant)
nvCJD

Jatrogenna
jCJD

- W większości przypadków gąbczaste zwyrodnienie mózgu rozwija się nagle i szybko - tylko 5 proc. chorych przeżywa powyżej 2 lat.

Objawy:

- zaburzenia czucia, równowagi i koordynacji ruchowej
- stany drżenia ciała
- niedowłady kończyn najpierw dolnych, potem górnych, prowadzące do upośledzenia psychomotorycznego
- otępienie

Śmiertelna bezsenność rodzinna (FFI)

- początek między 37 – 61 r.ż.
- trwa średnio 13 miesięcy (7- 25 miesięcy)
- choruje na nią około 28 rodzin na świecie
- Zawsze śmiertelna
- dziedziczona autosomalnie dominująco

Choroba Gerstmann-Sträusslera-Scheinkera (GSS)

- choroba znana przez psychiatrów od 1911r.
- po raz pierwszy opisana w 1928 r. (Gerstmann), potem w 1936 r. przez Gerstmann, Sträusslera i Scheinkera
- choroba dziedziczna
- niezwykle zróżnicowana w obrazie klinicznym (w zależności od mutacji w genotypie PRNP)
- zapadalność wynosi 1 na 100 mln

Choroby występujące u zwierząt

Scarpie(choroba kłusowa, trzęsawka)

Choroba wściekłych krów (BSE)

- Objawy: drżenie, nerwowość, utrata koordynacji ruchowej i funkcji lokomocyjnych, utrata wagi, specyficzny rodzaj chodu
- Śmierć z reguły do roku od momentu pojawienia się objawów
- Epidemia w Wielkiej Brytanii

